

7. Процик І. Вербальне самовираження в субкультурі українських футбольних уболівальників / І. Процик // Мова і суспільство: зб. наук. праць. – Львів, 2012. – Вип. 3. – С. 224–229.
8. Стадній А. С. Психолінгвістичний аспект емоційно-оцінної лексики / А. С. Стадній // Вісник Дніпропетровського ун-ту. Серія: Мовознавство. – Дніпропетровськ, 2010. – Вип. 16. – № 11. – Т. 18. – С. 321–325.
9. Струганець Ю. Б. Семантика, структура, функціонування футбольної лексики в українській літературній мові початку ХХІ століття: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Струганець Юрій Борисович. – Івано-Франківськ, 2016. – 228 с.
10. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови / В. А. Чабаненко. – Запоріжжя, 2002. – 351 с.

Пелих М.

Науковий керівник – доц. Розумович О. А.

ФІЛОСОФІЯ ЛЮДСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ І СВОБОДИ В КОНЦЕПЦІЇ ЖАКА МАРІТЕНА

Релігійна думка і пов'язана з нею філософія належать до традиціоналістського типу мислення. У руслі релігійної думки народжувалися видатні філософські вчення, які впливали на культуру людства. Одним з напрямів релігійної філософії є неомізм, що сформувався в 70-ті роки ХІХ ст. під впливом рішень І Ватиканського собору. Неомізм відроджує схоластичну систему філософа ХІІІ ст. Фоми Аквінського.

Неомістська концепція буття не монотеїстична, а дуалістична. Вона протиставляє абсолютне, надприродне буття і буття конкретних речей. Буття саме по собі - це чисте буття (Бог). Неомізм проголошує існування аналогії між Богом і його творінням: Творець протилежний світові, але його творіння дозволяє судити про нього. Питання про те, що таке буття, вирішується таким чином: "бути значить бути створеним Богом, бути значить бути в Богові". Яскравим представником неомізму є католицький філософ Жак Марітен.

Метою статті виступає розгляд проблеми людини з огляду на роботи відомого французького філософа.

Загальні філософські погляди Марітена, його роздуми про співвідношення релігії та філософії відрізняються ясністю і послідовністю. У ранній роботі «Святий Фома, апостол сучасності» (1923) Марітен стверджував, що тільки вчення Фоми Аквінського може «повернути світ шляху Істини, щоб він не загинув, того що більш не знає її». Для Марітена Фома Аквінський – ідеал, який протилежний всій західній філософії Нового часу. Основним чинником, що сформував його погляди, стало ознайомлення з роботою Фоми Аквінського "Сума теології". Так, ми можемо побачити, що Ж. Марітен поклоняється Ф. Аквінському. [3, с. 213].

Актуальність дослідження полягає у посиленому інтересі до поглядів Ф. Аквінського, що жив у ХІІІ ст., а також наслідуванню його мислення Ж. Марітеном у ХХ ст.

Філософія людської особистості і свободи Ж. Марітена - це частина його концепції, тісно пов'язана з філософією історії. У свою чергу філософія історії Марітена відіграла значну роль у спробах поновлення католицької думки, які спочатку були не прийняті богословами-догматиками. Але згодом, вже в 50-60-х роках, створена Марітеном програма "інтегрального гуманізму" була засуджена. Ця програма передбачала відкритість гуманізму Фоми Аквінського до людини. Марітен залишає незмінним основну ідею Фоми Аквінського – гармонію між розумом і вірою. [1, с. 242]

Марітен прагнув "інтегрувати", тобто нерозривно пов'язати саме початкові релігійні, як він вважав, підстави ("трансцендентні підстави"(ті, що недоступні досвідному пізнанню)). Разом з тим, він зазначав, що інтеграція не передбачає некритичного ставлення до традицій гуманістичної думки і культури.

Концепція інтегрального гуманізму Марітена органічно вплетена в полотно більш широкого релігійно-філософського бачення культури. Культура розуміється як одна з вершин, що досягаються людиною на шляху його вдосконалення. Творча діяльність, що втілюється в творінні культури, носить на собі "трансцендентний відбиток божественного буття - Істини, Краси і Блага". Як зразок для цього він вказував на християнський гуманізм пізнього середньовіччя, на основі якого він розвивав ідею інтегрального гуманізму. [2, с. 79-81]

В умовах ослаблення страждань і відсутності злодіянь це було простим сходженням, рухом інтелекту до об'єкта, душі - до вдосконалення, світу - до соціальної і правової структури об'єднання. Повністю підкорившись пристрасті, християнство будувало величезний замок, на вершині якого повинен був сидіти Бог; воно приготувало йому трон на землі, оскільки любило його. Тож все людське перебувало під знаком священного, прямувало священним і захищалося священним, принаймні до тих пір, поки любов давала йому сили жити. Нехай траплялися втрати, нещастя - божественне діяння здійснювалося через душу, яка прийняла хрещення. Створена істота постійно зазнавала терзань і в цьому знаходила велич, забуваючи себе в ім'я Бога. [2, с. 60-61]

Марітен закликав сучасників і нащадків глибоко, відповідально осмислити руйнівні наслідки гуманізму без Бога і за допомогою спеціальних заходів терпляче рухатися до "інтегрального гуманізму", відновлюючи або знову закладаючи "трансцендентні підстави" життя і культури. [1, с. 249]

Дотримання трьох засадничих принципів інтегрального гуманізму: 1) утвердження особистісних цінностей; 2) співіснування людей у прагненні до загального добра; 3) християнсько-теїстична спрямованість гуманізму, що веде до зближення вірників, - все це, на думку Марітена, приведе до існування суспільства, в якому найбільш повно зможуть розкриватися здібності й хист особистості, а також буде знаходити своє втілення людська свобода. [3, с. 216]

Отже, релігійна філософія Ж. Марітена – це тонкий сплав традиційних середньовічних філософських ідей та їх інтерпретацій на основі нового концептуального підходу. Католицтво може постійно оновлюватися – ця ідея Марітена виявилася цілком співзвучна загальної офіційній доктрині Католицької Церкви ХХ в. До того ж, філософ влучно продовжив погляди Ф. Аквінського на релігію, і можна із впевненістю сказати, що між ХІІІ та ХХ століттями є міцний зв'язок, незважаючи на часові рамки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маритен Ж. Краткий очерк о существовании и существующем // Проблема человека в западной философии / Ж. Маритен. – М.: Прогресс, 1988. – 552 с.
2. Маритен Ж. Философ в мире / Ж. Маритен. – М., 1994. – С. 60-81.
3. Мотрошилова Н. История философии: Запад - Россия - Схід (книга четверта: Філософія ХХ в.) / Н. Мотрошилова, А. Руткевич. – 2-е вид. – М.: «Греко-латинський кабінет» Ю. Шічалін. – 2003. – 448 с.

Пеляк І.

Науковий керівник – доц. Дідук-Ступ'як Г.І.

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Навчання української мови, як зазначається у Концепції мовної освіти 12-річної школи, має бути передусім націлене на відродження й подальший розвиток української мови на всьому терені України, формування мовної особистості як гаранта забезпечення й подальшого розвитку національної культури й державності.

Уміння гарно говорити, логічно і чітко формулювати свої думки, послідовно і грамотно викладати їх на папері - потрібні кожній освіченій людині. Відсутність таких умінь часто створює істотні незручності як для самої людини, так і для тих, хто її оточує [1, с.26].

Саме методика навчання на уроках читання і його зміст підпорядковується розв'язанню таких завдань, які визначені шкільною програмою: пізнавальних (засвоєння інформації, що міститься в творах); виховних, у тому числі і завдань розвивального навчання (морально-естетичне, трудове; розвиток мовлення, спостережливості, пам'яті, культури слухання, аналітико-синтетичних умінь — зіставлення, порівняння, узагальнення, доведення, проведення аналогії, стійкої уваги, витримки, терпіння, самостійності, творчих здібностей, навичок самоконтролю і т. ін.); спеціально-навчальних: удосконалення техніки читання (розширення поля читання, кореляція темпу, удосконалення правильних прийомів читання, навичок виразного читання, розвиток мовленнєвого апарату і промовляння, вміння інтонувати речення і т.ін.); розвиток навичок зв'язного мовлення у зв'язку з прочитаним текстом (відповіді на запитання; репродуктивний, вибірковий, стислий і творчий перекази і т.ін.) [3, с.165].

Звідси, метою нашої статті є розкриття можливостей використання різних видів вправ на уроках читання як засобу мовленнєвої діяльності школярів середньої школи у практиці шкіл.

У методиці питання навчання читання завжди займали особливе місце. У всі періоди соціально-політичного розвитку суспільства на перший план виходили різноманітні аргументи на захист особливого значення читання, та незмінним залишається той факт, що саме мистецтво читання стає системоутворюючою основою для формування інформаційно-академічних вмінь.

Саме ці вміння дозволяють людині ефективно орієнтуватися в зростаючих інформаційних потоках, а також вибудовувати власну освітню траєкторію з врахуванням своїх індивідуальних потреб та зростаючих можливостей сучасної системи освіти [4, с.4].

Для досягнення результатів у виконанні цього завдання потрібно активно, цілеспрямовано залучати учнів до читання, шляхом формування їхньої читацької компетенції.

Таким чином, завданнями дослідження виступають розкриття змісту навчання читання, визначення ролі антиципації в процесі читання та шляхів її розвитку, наведення етапів роботи з текстом, послідовного ходу вправ в учнів та розвитку їх мовленнєвої компетенції в цілому.

Навчання читання є складним і тривалим процесом, у якому розрізняють основні дві стадії: підготовчу та стадію зрілого читання.

Підготовча стадія характерна для початкового і середнього етапів навчання і передбачає формування техніки та елементарних умінь читання. Таким чином найпершим завданням при навчанні читання – це навчити сприймати графічні образи слів і повзувати їх із відповідними звуковими образами. Варто наголосити, що навчання техніки читання пов'язане не лише із відтворенням букв, їх сполучень і слів, а й з формуванням здатності учня виокремлювати з тексту наголошені слова, сполучення слів, синтагми, і, спираючись на це, забезпечувати необхідне інтонаційне оформлення речень.

Виокремлюють стадію зрілого читання. Його мета – навчити учнів здобувати інформацію з нового тексту. Зріле читання ґрунтується на раніше сформованих навичках та елементарних умінь. Звичайно це самостійне читання про себе.